

Sarajevo, 8. jula 2012.

Srebrenica – između „svetog mesta“ i „cinizma politike“

Srebrenica je sveto mjesto Bosne!

Dvadeset godina nakon početka agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, izgleda da se entitet RS pojavljuje kao „nagrada“ za agresiju. U brojnim gradovima Podrinja, prije agresije 1992. godine, Bošnjaci su bili većinsko stanovništvo. Gradovi Foča, Višegrad, Bratunac, Srebrenica, pa Rogatica i Vlasenica, danas su nažalost ostali bez Bošnjaka. Gdje su stotine hiljada Bošnjaka s prostora koji se danas zove entitet RS, kuda su nestali ti brojni ljudi, šta im se desilo... Ko je odgovorana što danas nema Bošnjaka u Banjoj Luci, ko ih je pobio i protjerao iz Prijedora; ko im je porušio Aladžu, Ferhadiju, Arnaudiju, Sinan pašinu, Aziziju, Atik, Turhan Emin begovu i stotine drugih džamija širom Bosne? Ko ih je fizički istrijebio i uništio svaki materijalni znak njihove kulture? Da li se to zove genocid i kulturocid? Kako je moguće da se na masovnim grobincama i ruševinama bošnjačkog naroda gradi entitet pod imenom RS?

Profesor David Pettigrew upozorava, prije svega, na *linguistic violence* (*lingivističko nasilje*) u nazivu jednog entiteta koji po imenu daje na znanje da je to entitet samo srpskog naroda.¹ Drugi narodi su obespravljeni i poniženi, jer ih ekskluzivnost imena unaprijed odbacuje i onemogućava da budu ravnopravni. Stotine hiljada građana danas su *diskriminirani* imenom manjeg entiteta i onemogućeni da žive u slobodi kao ljudska bića. Naziv tog entiteta izaziva psihički nemir i egzistencijalnu nesigurnost kod prognanin Bošnjaka. Mnoga bošnjačka djeca danas su građani drugog reda u školama tog entiteta jer se nad njima nastavlja *kulturocid* – oni ne mogu razvijati svoju bosansku i bošnjačku kulturu i učiti bosanski jezik, bosansku i bošnjačku povijest, bosansku geografiju, slobodno njegovati patriotizam prema Bosni. Na naše pismo u kojem zahtijevamo da se zaštite prava bošnjačke djece u školama entiteta RS, njihovo pravo da uče svoj jezik i svoju kulturu, nikada ministar Anton Kasipović nije odgovorio. Ta djeca i omladina nemaju nikakvih prava u entitetu koji ima svoju krsnu slavu, koji je postao etnoklerikalna i monoetnička teritorija u BiH kojom upravljaju vladike i tajkuni.

Zaboravili smo, a posebno bošnjački političari, da je entitet RS nastao kao rezultat ratnih pohoda Miloševićevog režima s Jugoslovenskom armijom i paravojnim formacijma SDS. Zaboravili smo da je entitet RS rezultat genocida koji je počeo 1992. nad Bošnjacima širom BiH i koji se u svoj monstruoznosti okončao u Srebrenici 1995. godine. A naša rana Srebrenica govori nam kako je *nastao* entitet RS na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine.

A) **Ekskurs: Prijeratno destabiliziranje Bosne osamdesetih godina 20. stoljeća**

Genocid u Srebrenici 1995. godine nije slučajan događaj – on je rezultat višegodišnjeg velikosrpskog nastojanja da se Bosna destabilizira i potčini srpskom interesu. Destabiliziranje Bosne posebno je vidljivo osamdesetih godina dvadesetog stoljeća kad se planski produciraju afere iz velikosrpskog komandnog mjeseta u Beogradu. (Taj velikosrpski centar podrazumijeva SANU, Jugoslovensku armiju, SPC i Udruženje književnika Srbije iz Francuske 7.). Tada je najmoćniji političar u SRBiH bio Hamdija Pozderac, a s njim Branko Mikulić i Braco Kosovac. Džemal Bijedić je, nažalost, poginuo 1977. u avionskoj nesreći nadomak Sarajeva. Na Hamdiju Pozderca 1979. usmjerio je plansko

¹ U emisiji Federalne televizije 2. marta 2012. godine.

destruirajuće dejstvo Vojislav Šešelj, koji je u magistarskom radu Brane Miljuša otkrio falsifikat. Za taj falsifikat Šešelj je proglašio Pozderca odgovornim, jer ga nije uočio na vrijeme. To je bio jasan udar na Pozderca kao partijskog funkcionera i na njegovu znanstveno-stručnu ličnost kao profesor na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu. Šešelj je ovim napadom na Pozderca, ustvari, amortizirao proces dezavuiranja N. Kecmanovića kao jugoslovenskog *unitariste* u BiH što je u to vrijeme bila osnovna linija velikosrpskog nacionalizma. A srpski unitarizam je u osamdesetim godinama postao glasan sa pričom o neravnopravnosti Srba u Jugoslaviji i nužnošću izmjene Ustava iz 1974. To je posebno proglašio *Memorandum SANU* 1986. Pozderac je bio na čelu komisije koja se brinula oko ustavnih pitanja i pritom je nastupao kao nepokolebljiv čuvar Ustava iz 1974. Zbog toga je bio otvorena meta velikosrpskog etnonacionalizma. Pored Hamdije Pozderca primitivni Šešelj je optužio za „muslimanski nacionalizam“ i Hasana Sušića i Atifa Purivatrui.

Pored toga, velikosrpski projekt na teritoriji SR BiH iznalazi „veliku opasnost“ i početkom 1983. godine pokrenut je sudski proces protiv „grupe muslimanskih fundamentalista i kontrarevolucionara“. Ovi nesretni ljudi nisu bili nikakvi rušitelji Jugoslavije, kontrarevolucionari, jer njihova religijska svijest nije mogla ugroziti politički sistem... Možda su doista u svojoj punini obistnjene one tvrdnje koje su govorile da početkom devedesetih godina Bošnjake „preuzimaju“ najnekompotentniji i najslabiji među njima, oni koji će sa svojim vizijama postati lahek plijen velikosrpskog Levijatana koji se digao da uništi Bosnu, tj. oni koji ne znaju u šta se upuštaju.

Usljedila je afera Agrokomerc početkom 1987. i pripremila definitivno uništenje Hamdije Pozderca koji je sav skrhan umro u Sarajevu 1988. godine, a na njegovo mjesto je došao Raif Dizdarević. Poslije Osme sjednice CKSK Srbije u septembru 1987. Milošević je preuzeo kormilo srpske politike i pokrenuo opasne antibosanske procese. Planskim vođenjem afera velikosrpska politika iz Beograda pripremila je teren da Bosnu počne podvoditi pod svoj interes i u njoj je oformljena struktura koja je služi Beogradu. Agresija na Bosnu i Hercegovinu je započela 1991-1992, a Bošnjaci nisu vjerovali svojim očima da gradovi istočne Bosne gore! Tako je uništena Srebrenica u julu 1995. po naredbi Radovana Karadžića i Slobodana Miloševića, naravno kao „zaštićena zona UN“ što uvodi i odgovornost međunarodne zajednice za zločin genocida.

B) **Ekskurs: Otkud entitet RS na teritoriju Republike BiH?**

Odgovor na ovo pitanje kazuje nam da je taj entitet rezultat kontinuiranog antibosanskog djelovanja velikosrpske politike u dvadesetom stoljeću. U njemu se pokazuje velikosrpsko planiranje i operiranje na teritoriju Bosne kao da se radi o „srpskoj zemlji“. Dakle, entitet se pojavljuje kao rezultat planirane i strateški vođene destrukcije države BiH svim raspoloživim sredstvima srbjanskog režima od kraja osamdesetih godina dvadesetog stoljeća.

Entitet RS na teritoriju Republike BiH rezultat je genocida i drugih zločina protiv čovječnosti i elementarnih kršenja ljudskih prava Bošnjaka. On je rezultat nasilja koje se sprovodi pomoću otvorene agresije Jugoslovenske armije i paravojnih pobunjenički formacija SDS u BiH. Nikada se entitet RS ne bi uspostavio bez političke, vojne, ekonomске i logističke podrške Srbije s Miloševićem na čelu i Jugoslovenske armije koja je ustvari bila srpska vojska pod drugim imenom.

Entitet RS, također, izraz je cinizma i nemoralna politike, velikog i neljudskog previda da je nastao na stotinama masovnih grobnica civila i nedužnih građana BiH.

Kad čuju pitanje o nastanku entiteta RS na tlu Republike Bosne i Hercegovine cinici podmeću odgovor u kojem se pozivaju na „volju srpskog naroda“ i „historijske težnje za ujedinjenjem Srba u jednu državu“. Ulazeći u „argumentacionu osnovu“ ovog ciničkog odgovora pokazuje se da je riječ o spekulaciji koja nam podmeće neko navodno „pravo“ da se srpski narod „ujedini“ kao da više niko drugi ne postoji u okruženju na prostoru Bosne. Ova pseudoznanstvena, voluntaristička, ideološka kategorija

„volja naroda“ izraz je ciničkog i nemoralnog razumijevanja ljudskih odnosa, jer se pokušava provući misao da je riječ o nečemu sasvim normalnom, humanom, opravdanom, što se mora zadovoljiti ili ostvariti kao da se radi o nevinoj dječijoj igri, a ne o iracionalnom buncanju koje ne vidi vlastite zločine. Ova lažna kategorija pred nas podmeće agrarno-kolektivistički duh, tvrdeći da je to volja svih Srba na svijetu. Takva „volja“ je mistificiran izraz nepoštivanja i nepriznavanja ustavno-pravnog poretku Republike BiH kao države ravnopravnih i slobodnih građana i naroda. Ta volja je „neupitna“ i kao takva ona je „valjana osnova“ entitete sa srpskom većinom. Ali, nikada se ne spominje volja pobijenih i protjeranih građana, naprimjer, Bošnjaka iz Podrinja. Ne pominje se ni slučajno da je ta „volja“ izvor zla i stradanja ljudi, da je ona izraz jednog megalomansko-ludačkog sna o velikom narodu. Zbiljski ne postoji nikakva „volja naroda“ kojom bi se mogao opravdati genocid nad Bošnjacima Srebrenice ili uništavanje Bošnjaka sanske doline. To znači da ne postoji ljudska argumentacija za zločin, odnosno ne postoji nikakvo racionalno ljudsko opravdanje za genocid nad Bošnjacima u ime velike Srbije. Velikosrpska naracija jeste pokušaj da se zločinci zaklone iza ljudi koji nisu krivi, ali ona je raskrinkana u Hagu gdje se sudi zločincima. Ali, u Hagu se, nažalost, ne sudi *velikosrpskom projektu* i njegovom djelu na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine. Djelo zla još stoji tu u svojoj zločinačkoj konstrukciji da svjedoči o ljudskom nemoralu.

Velikosrpski političari dejtonske Bosne upozoravaju da je entitet RS „ustavna kategorija“. To je jasna poruka – ne dirajte u to i ne pomišljate da možete razviti neku vrstu skeptičkog govora o njegovom imenu i postojanju! Postavljanje nečega kao „ustavne kategorije“ trebalo bi nas spriječiti ili zaplašiti da o tome ne mislimo. Budimo odgovorni i pitajmo se: Kako je taj entitet postao ustavna kategorija? Otkud ta tvorevina na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine? Razumijemo li situacije u kojoj je taj entitet postao „ustavna kategorija“? Možemo li pojasniti na koji način je taj entitet postao ustavna kategorija? A gdje je nestao Ustav Republike Bosne i Hercegovine? Da li je cilj svih mirovnih pregovora oko države Republike Bosne i Hercegovine bio da se suspendira njezin Ustav ili da ga se pod prilicom promjeni? U dijelu pitanja, naravno, sadržana je velika odgovornost međunarodne zajednice i bošnjačke politike oko koje su vremenom nastale brojne kontroverze, ali i bošnjačkih intelektualaca koji su oportunistički i neodgovorno iščekivali šta će na kraju da bude. Velikosrpska politika implicira da ako je uspjela nasilu ugurati entitet u ustavnu materiju dejtonskog ustava iz Anexa IV, onda više niko nikada ne smije postaviti pitanje o tome otkud tamo taj entitet. To pitanje se ne smije postavljati – na to se trebaju posebno upozoriti Bošnjaci. Smatra se, naime, da je to završena stvar za sva vremena i da je niko ne može dovesti u pitanje! Ali, to baš nije tako. Mi kao savjesni i odgovorni građani Bosne i Hercegovine moramo postaviti pitanje o porijeklu tog entiteta! Je li taj entitet tu milošću Božijom, pjevom ptica selica, voljom naroda, prirodnom nepogodom ili nekim drugim načinom pristigao?

Tri politike spram Srebrenice i Žepe

Na stradanju građana Srebrenice i Žepe mogu se pratiti tri različite politike koje od jula 1995. godine produciraju bošnjačku postratnu agoniju.

Prva, jasno vidljiva i formirana politika je *velikosrpska* politika koja je Srebenicu uračunala u svoj posjed. Ta politika je vođena i razvijana iz Beograda i pokazuje se kao projekt ostvarenja „historijskog cilja“ da „svi Srbi žive u jednoj državi“ i da se Drina učini srpskim posjedom ili „kičmom srpstva“. Pritom, kao konzervacija tog velikosrpskog cilje, za druge ostaju masovne grobnice i zgarišta, odnosno Drina kao najveća masovna grobница Bošnjaka. U julu 1995. godine velikosrpska politika je svjesno, planski i iz strateških razloga („čiste“ Drine za Srbe) izvršila zločin genocida nad Bošnjacima Srebrenice koji su bili većinsko stanovništvo u regionu (pored Srebrenica, Bošnjaci su prema popisu iz 1991. većina u Bratuncu, Vlasenici, Zvorniku, Višegradu, Foči, Rogatici).

Druga politika je ona koju sprovodi *internacionalna* zajednica, prije svega UN i EZ/EU, prema agresiji na R BiH i stradanju Srebrenice. Ova politika se *prvo* pokazuje u ciljanom odvođenju Republike BiH za pregovaračke stolove kojima upravljaju britanski diplomati, a ne radi se na unapređenju podrške u odbrani od agresije. *Drugi* jasan smjer ove politike prema R BiH i Srebrenici prezentiran je u reduciranju bosanske i bošnjačke katastrofe, Bošnjaka i agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, na prazno *humanitarno* pitanje i stavljanje naroda u rezervat koji se zove „sigurna zona“. UN nisu zaštitile „sigurne zone“ i one su postale lahak plijen srbijansko-srpskih osvajača. Još je veći nemoral i cinizam internacionalne zajednice u tome što su te zaštićene „sigurne zone“ predate u Dejtonu pod vlast i upravu srpskim zločincima koji su ih uništili. Taj nemoralni čin se dogodio na kraju dvadesetog stoljeća u srcu Evrope.

Treća politika je ona *bošnjačka* koja je na Srebernici pokazala svoju povijesnu nedoraslost, nemoral i neodgovornost. Ona je naivno povjerovala u UN i naraciju da će one štititi goloruki narod u sigurnim zonama opkoljenim srbijansko-srpskim ubicama. Političke i intelektualne snage bošnjačkog naroda zastale su na konstatacijama i deskripcijama stanja stvari, a nisu razvile nikakvo plodonosno djelovanje koje bi dalo prepoznatljiv rezultat, bar donekle nadomjestilo velike ratne gubitke, i vodilo vidljivom razvoju srebreničkog krajolika, povratku prognanog naroda, izgradnji humanog ambijenta života, tj. cjelovitom rješenju koje bi anuliralo zločin genocida u perspektivi. Jesu otvorene nekolike manje fabrike, nekoliko privatnika je pokrenulo svoje male i skromne poslove, općinska vlast je u granicama budžeta dozirala sredstava budžetskim korisnicima... Onda bi tokom jula na mezarju u Potočarima proučili fatihe za žrtve, isplakali se i razišli daleko od mjesta stradanja... Ofarbane fasade zgrada u današnjoj Srebrenici daju lijepu sliku krajolika i ništa više. To je mjesto gdje se poslije ukopa bošnjačkih žrtava postroje četnici i marširaju kroz grad! Srebrenica je danas *mrtav grad!*

Pitanje koje slijedi iz ovoga je sljedeće: zašto se Bošnjaci nisu vratili u Srebrenicu poslije kraja rata? *Prvi* dio odgovora glasi: zato što je bilo neshvatljivo da mjesto u kojem je napravljen genocid pripadne onome ko je taj genocid izvršio. Taj odnos prema žrtvama i prostoru koji je planetarno mjesto bola, pokazao je da postoje skrivene ciničke strategije za ovaj grad i bošnjački narod. To danas znamo svi i svi šutimo, kao da nam to ne izaziva moralnu tjeskobu i dileme, kao da je to sasvim normalno, kao da je to novi princip ljudskog djelovanja itd. *Druga* bitna stvar koja se veže uz ovo jeste to da je bošnjačka politika pristala na ovaj cinizam i da nije u stanju da se otrgne njegovojo logici. Ta naivna politika još nije shvatila da je već poražena u nemoralnom i ciničkom odnosu prema bošnjačkom stradanju. Rezultat toga je prazan krajolik, pustinja, ruinirani objekti, praznina bez životnih sadržaja, mjesto koje nestaje. Odgovornost je na svima nama!

Bošnjaci, nažalost, ne reaguju adekvatno na pitanje o Srebrenici. Kao da žele da zaborave njezinu stravu? Prisjetite se srebreničkog stradanja s vremena na vrijeme, od dženaze do dženaze.

Šta da se radi sa Srebrenicom danas?

Ovo pitanje možemo pratiti kroz tri scenarija ili tri moguća odgovora u perspektivi?

Prva dva scenarija

Prvi – Srebrenica na lokalnim izborima dolazi u ruke srpske političke grupacije i negator genocida. Prema ovom scenariju dovršava se genocid i slijedi definitivni nestanak Bošnjaka. Povratnici nemaju povjerenja prema srpskim vlastima. Srpska politika kao velikosrpska politika *negira* genocid, ne pristaje na poštovanje žrtava, nastavlja plansku dehumanizaciju Bošnjaka, predlaže izmještanje mezarja u Potočarima, okolo pravi crkve gdje nikada nisu bile, postrojava četničke Dangićeve jedinice, posrbljava

prostor preimenovanjima ulica i toponima, uznemirava i zastrašuje stanovništvo... U roku od dvadeset godina tu više nema Bošnjaka. Ovaj mračni scenarij je sasvim izvjestan ako imamo u vidu druga mjesta poput Foče, Rudog, Čajniča, Rogatice, Višegrada koja su ostala bez Bošnjaka poslije agresije 1992. godine ili ako se sjetimo mjesta s desne strane Drine u današnjoj Srbiji koja su „ispraznjena“ od Bošnjaka u 19. stoljeću, kao što su Beograd, Šabac, Loznica, Soko, Kladanj, Karanovac (Kraljevo), Užice, Valjevo i dr. Ko danas pominje bosansku zemlju zbog koje se Husein Gradaščević 1831. digao protiv sultana, vodio borbu i pokret za autonomiju Bosne?

Zašto danas velikosrpskoj politici treba negiranje genocida? Negiranje genocida i pravljene slike da je to neistinita procjena i presuda velikosrpska politika priprema nove osvajačke i zločinačke poduhvate nad Bosnom i Bošnjacima. Negiranje genocida je opravdavanje zločina velikosrpskih barbaru. Zašto ukazivati na ovaj scenarij? Na ovaj scenarij potrebno je ukazati zbog jasne politike, nastavljajuće velikosrpske antibosanske **politike negiranja genocida** u Srebrenici i neprihvatanja bilo kakve odgovornosti Srbije za zločine u Bosni. Iza ovoga стоји fundamentalna srbijansko-srpska pozicija – *nepriznavanje nezavisne i samostalne Republike Bosne i Hercegovine i Bošnjaka kao samostalnog i autohtonog naroda*. Danas velikosrpska politika iz Beograda smatra entitet RS svojim strateškim ratnim plijenom iz neuspjelih ratova tokom devedesetih godina. Prema entitetu RS u BiH određuju se vlade i predsjednici u susjednoj Srbiji.

Drugi scenarij, na čelu Srebrenice ostaje predstavnik bošnjačkog naroda. To je moralno i ljudski, ali osvrnemo li se na zadnjih deset godina vidjećemo da bošnjačka politika nije uspjeli od Srebrenice napraviti bolji grad. Bošnjačka politika iz Sarajeva, čini se, nije znala kako razvijati Srebrenicu. Po ovom scenariju nastavlja se politika *bez vizija i ideja* za oživljavanje grada. Napredak je postepen, vrlo spor, politička klika se bavi jeftinim mešetarenjem, koristi nesreću Srebrenice za manipulacije. Parama Srebrenice nicale su kuće, naselja i zgrade po Tuzli, Lukavcu, Sarajevu, Vogošći, Kladnju i drugim mjestima, u naselja srebreničkih izbjeglica... Gledajući sa strane dženaze u Srebrenici izgleda kao da su desetine hiljada ljudi došle zbog reisa, političara i stranih ambasadora, uglednih zvanica, svjetskih delegacija, a ne radi odavanja počasti ubijenima koji su iskopani iz masovnih grobnica... Srebrenica je, na našu žalost, neadekvatno pozicionirana na spisku prioriteta bosanske i bošnjačke politike. Ljudi iz Srebrnice govore da je grad mogao postati *Zlatenice* koliko je bilo novčanih sredstava i obećanja u njegovo ime. Bošnjačka politika, nažalost, nije imala konstruktivno-strateškog pristupa pitanju Srebrenice odmah poslije genocida 1995. godine. Čak bošnjački predstavnici u Dejtonu nisu ni pominjali katastrofu ovoga grada dok su pristajali na podjelu države na dva entiteta. Nakon presude Internacionalnog suda pravde u Hagu 27. februara 2007. nisu poduzeli ništa bitno da iščupaju Srebrenicu iz kandži onih koji su je ubili. Obmanjivali su nas da je Srebrenica spašena od zločinaca!

Šta raditi sa Srebrenicom?

Potrebno je poći od Rezolucije Vijeća sigurnosti broj 819. o Srebrenici i kasnije rezolucije o Goraždu i Žepi kao sigurnim zonama UN i Presude Međunarodnog suda pravde u Hagu za genocid iz 2007. Mladićeva i Karadžićeva vojska uz podršku jedinica iz Srbije uništila je sigurnu zonu Srebrenica u julu 1995. godine i izvršila zločin koji je *Presudom* iz 2007. označen kao zločin genocida. U sigurnoj zoni Srebrenica 1995. bošnjački narod je ostavljen zločincima bez ikakve zaštite i tako izdan od UN. Postao je, nažalost, žrtva najvećeg zločina poslije Drugog svjetskog rata u Evropi. Za stravična stradanja Bošnjaka Srebrenice odgovorne su UN i tadašnji predsjednik Buthros Buthros Ghalli, holandski bataljon, komandant UNPROFOR-a, predsjednik i članovi predsjedništva Republike BIH, komandant i cijeli štab Armije R BiH.

Treći scenarijo

Po **trećem** scenariju, Srebrenici mora biti data *autonomnost, samoodređenost, posebnost i specijalni* status – ona ne može biti u sastavu ili pod vlašću entiteta čija je vojska i policija u njoj izvršila zločin genocida. Za Srebrenicu se mora osigurati status **samostalne oblasti** pod ingerencijama države BiH i UN. Omogućiti da oni koji su je ubijali vladaju njome – to je neviđeno, nemoralno, nehumano i ilegalno antibosansko djelovanje. Oni koji nisu svjesni toga nanose joj moralnu, pravnu, antropološku i kulturnu nepravdu, tj. dovršavaju njezino potpuno uništenje koje je započela vojska i policija današnjeg etniteta RS. Smatram da Evropljani u Srebrenici ne smiju dozvoliti da pobijedi fašizam, jer Bošnjaci još sami nisu dovoljno jaki da vrate pravdu i slobodu u nju. Uz to стоји bitna napomena: samo izdvajanje Srebrenice i Žepe iz okvira entiteta RS omogućava i osigurava da u budućnosti zločin genocida ne bude način rješavanja međuljudskih i međudržavnih odnosa. Na taj način će se jednom za svagda završiti velikosrpska i velikohrvatska antibosanska politika, to jest podmukla politika da se na račun Bosne i Bošnjaka namire i rješe svoje nacionalne probleme srpski i hrvatski manjakalni stratezi nacionalističke politike. Ovaj scenarijo podrazumijeva odgovornu politiku koja je spremna da se suoči sa zlom i njegovim rezultatom. Ovdje se misli na snažnu odlučnost da se država Bosna i Hercegovina uspravi i počne štititi svoj integritet i dostojanstvo. U ovome scenariju pokazuje se pitanje o budućnosti države Bosne i Hercegovine. Bosna će se graditi na Srebrenici, tj. na moralnom, političkom i kulturnom odnosu prema Srebrenici.

Bošnjaci moraju tužiti entitet RS pred domaćim i međunarodnim sudovima i UN te zahtijevati da se taj entitet obespravi i suspendira po pitanju bilo kakvih nadležnosti u Srebrenici i Žepi kao sigurnim zonama UN. Na tim sudskim procesima moraju se angažirati najbolji domaći i inozemni pravnici i profesori kojima će političke strukture omogućiti kvalitetno djelovanje. Entitet RS je počinio genocid i to je polazište za oslobođanje Srebrenice i Žepe iz njegovog smrtonosnog zagrljaja. Bošnjački političari koji ne misle tako nemaju pravo više obmanjivati narod Podrinja i moraju snositi odgovornost. Srebrenica i Žepa nikada se neće moći razviti pod vlašću entiteta koji ih je „usmratio“. Ono što sada entitet radi jeste postepeno zakopavanje grobnice koja je otvorena 1995. godine. Vladari entiteta smatraju da će Srebrenica biti zaboravljena u perspektivi.

Postojanje **naziva** entiteta **Republika srpska** direktno diskriminira žrtve genocida i u njima stvara strah od novih zločina. Za to stanje bošnjačka politika snosi odgovornost jer još nije poduzela korake da se srebreničkim žrtvama vrati dostojanstvo i da se „oslobode“ vlasti Karadžićevih nasljednika i ubica.

Bošnjačka i bosanska politika, narodna i nacionalna politika Bošnjaka i Bosanaca, moraju iznijeti jasan zahtjev za promjenu **statusa Srebrenice i Žepe**, neovisno od velikosrpskog projekta. S tim treba otpočeti detaljno preispitivanje tzv. **Dejtonskog ustava** koji je podmetnut u Annexu IV Općeg okvirnog sporazuma o miru, sporazuma koji je odavno napušten i koji nije sproveden. Iz toga se moraju izvući detaljne konzekvene i vrlo jasno zahtijevati povratak na Ustav Republike Bosne i Hercegovine koji je agresijom i tzv. „mirovnim pregovorima“ nelegalno suspendiran. Bosna se, dakle, mora vratiti svome **legalnom** okviru postojanja i spasiti od opasnih, ograničenih i naivnih bošnjačkih politika „dogovaranja naroda“, etnoklerikalnog reduciranja bosanske državnosti, povijesti i kulture koje odgovaraju velikosrpskom i velikohrvatskom partnerskom destruiranju bosanskohercegovačke državnosti.

Senadin Lavić

Fakultet političkih nauka Sarajevo